

Juhlajulkaisu
Juhani Wirilander
1935 – 30/11 – 2005

Toimituskunta

Jarno Tepora

Mikko Tulokas

Pekka Vihervuori

Tilausosoite

Suomalainen Lakimiesyhdistys

Kasarmikatu 23 A 17

00130 Helsinki

p. (09) 6120 300

f. (09) 604 668

sly@lakimies.org

www.lakimies.org

© Suomalainen Lakimiesyhdistys ja kirjoittajat

Kannen kartat: Maanmittauslaitos

Kannen ja taiton suunnittelu: Heikki Kalliomaa

Juhani Wirilanderin valokuva s. 7 Foto-Jatta

ISSN 0356-7222

IBSN 915-855-248-7

Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2005

Juhani Wirilander – tiedemies ja tuomari

Juhani Wirilander, joka 30. marraskuuta 2005 täyttää 70 vuotta, kuuluu niihin lakimiehiin, jotka ovat kyntäneet syvän ja suoran vaon suomalaisen oikeudellisen viljelyn vainiolle. Tutkijana ja opettajana Juhani Wirilanderin panos on ollut merkittävä. Hän kuuluu sotienjälkeisten huomattavimpien sivilistiemme Zittingin ja Ylöstalon oppilaisiin. Wirilanderin tai ”Wirin”, kuten häntä Helsingin yliopistolla kutsuttiin, omaksi alaksi muodostui kiinteistöoikeus. Hänen lähes 800-sivuinen väitöskirjansa ”Rasitteesta maankäyttömääräyksenä” ilmestyi vuonna 1979. Se on perinpohjainen kartoitus rasitteen käsitteestä, kehityksestä ja ilmenemismuodoista Suomen oikeudessa. Tutkimuksen arvosanaksi tuli laudatur ja se palkittiin Suomen akatemian tunnustuspalkinnolla.

Tieteellinen menestys ei tule ilman työtä. Tutkimustulokset ja oikeudelliset käsitykset olivat muotoutuneet vuosien mittaan Wirilanderin hoitaessa vuodesta 1969 alkaen useita Helsingin yliopiston tutkimus- ja opetusvirkoja siviilioikeuden sekä maa- ja vesioikeuden alalla. Hänen työskentelynsä oikeustieteellisen kirjaston hoitajana oli alkanut jo vuonna 1966. Kirjaston esimiehenä hän toimi vuoteen 1990 saakka. Nykyisin ei ehkä riittävästi tutkijakoulutuksessa arvosteta opettamisen merkitystä. Tosiasia kuitenkin on, että vasta laajojen asiakokonaisuuksien opettaminen antaa sellaisia systemaattisia ja metodisia valmiuksia, joita hyvä oikeudellinen tutkimus edellyttää. Epäilemättä myös Wirilanderin teosten esimerkilliseen selkeyteen ja johdonmukaisuuteen on vaikuttanut hänen yliopistollinen opetustoimintansa. Opettajana Wiri oli arvostettu ja suosittu.

Väitöskirja ei jäänyt tutkijan ainoaksi teokseksi. Tähän juhlakirjaan liitetty bibliografia osoittaa, että kirjoja ja artikkeleita on vuosien mittaan kertynyt kunnioitettava määrä. ”Käyttöoikeudesta kiinteistöön” (1980) ja ”Maanvuokraoikeudesta” (1981, 1993) tuli alansa perusteoksia sekä tutkijoille että käytännön lakimiehille. Vielä on mainittava paljon käytetyt yhteisteokset ”Rakennuslaki ja -asetus” sekä ”Kiinteistön käyttö ja luovutus”, joissa selvitetään rakennuslain ja maakaaren uudistamisen jälkeistä oikeudellista tilannetta. Tuotanto osoittaa laajaa asiantuntemusta, mutta lisäksi myös vankkaa teoreettista ja metodologista osaamista. Nuorempana Wirin kerrotaan tunteneen viehtymystä Hohfeldin oikeusteorioihin.

Vuonna 1982 tuli ansaittu nimitys Helsingin yliopiston siviilioikeuden professoriksi. Tutkimus- ja opetustyö tuotti parhaita satoja. Mutta vielä oli jotakin kokematta. Toimittuaan vuosina 1980–1982 korkeimman hallinto-oikeuden ylimääräisenä hallintoneuvoksena Wirilander oli tutustunut lainkäytön maailmaan. Se veti puoleensa. Vuonna 1990 hänet nimitettiin Korkeimman oikeuden jäseneksi ja oikeusneuvokseksi, josta virasta hän jäi eläkkeelle vuonna 2000. Kymmenvuotiskausi oli menestyksellinen. Tuomarina Wirilander oli itsenäinen ja perinpohjainen. Hänen kohdallaan jokainen saattoi havaita, mitä hyötyä yliopistotyöskentelystä on käytännön oikeuskysymysten hahmottamisessa ja ratkaisemisessa.

Moneen muuhunkin päiväsankarimme aika on riittänyt. Hän on toiminut korkeissa luotamustehtävissä Lakimies-aikakauskirjassa, Suomalaisessa Lakimiesyhdistyksessä, Lakimiesliitossa ja Suomalaisessa Tiedeakatemiassa, antanut tieteellisiä asiantuntijalausuntoja, tuominut välimiesoikeuksissa, ollut puheenjohtajana Suomen Asianajajaliiton tutkintolautakunnassa jne. Monitaitoista ja yhteistyökykyistä miestä on tarvittu. Hänellä ei ole ollut tapana kieltäytyä, kun apua on pyydetty.

Juhani Wirilanderin ura on mielenkiintoinen yhdistelmä teoriaa ja käytäntöä; juuri sitä, mistä juridiikassa on pohjimmiltaan kysymys. Hän on selviytynyt kaksoisroolistaan kunnialla. Mutta elämä ei ole vain työtä. Toisinaan on myös juhlan aika. Wirillä on ymmärtämystä myös tähän puoleen elämästä. Hänet tunnetaan herkästi innostuvana ja hauskana seuramiehenä, joka ei lähde juhlista kesken pois. Savolainen huumorintaju ja hyväntuulisuus ovat hänelle luonteenomaisia piirteitä. Tärkeä merkitys on ollut perheellä ja harrastuksilla, joista mainittakoon historialliset tutkimukset, kaukomatkat sekä kesänvietto huvilalla Rengossa.

Toimituskunta esittää lämpimät onnittelunsa merkkipäivän johdosta.

Jarno Tepora

Mikko Tulokas

Pekka Vihervuori